

SPIS TREŚCI

I. Wstęp	9
I. 1. Przedmiot i cel pracy	9
I. 2. Zarys historii badań nad kaflami renesansowymi w basenie Morza Bałtyckiego	11
I. 3. Stan badań nad kaflami renesansowymi na obszarze Pomorza Zachodniego	15
I. 4. Podstawa źródłowa pracy	19
I. 5. Charakterystyka materiału kaflowego pozyskiwanego w kontekście archeologicznym – problem ogólny	23
I. 6. Problem ustalania chronologii kafla	29
I. 7. Terminologia, typologia, technika – uwagi wstępne	33
II. Formy urządzeń grzewczych	37
II. 1. Ogrzewanie powietrzem	37
II. 2. Kominki	43
II. 3. Piece kaflowe	57
III. Produkcja i handel kaflami	63
III. 1. Miejsca i organizacja produkcji	64
III. 2. Rynek i handel	73
IV. Systematyka i analiza kafla	79
IV. 1. Kafle formowane na kole garncarskim	79
IV. 1a. Morfologia i cechy metryczne	79
IV. 1b. Masa ceramiczna, formowanie i wypal	82
IV. 1c. Dekoracja	88
IV. 1d. Chronologia	88
IV. 2. Kafle formowane na kole garncarskim i w matrycach	90
IV. 2a. Morfologia i cechy metryczne	90
IV. 2b. Masa ceramiczna, formowanie i wypal	94
IV. 2c. Dekoracja	98
IV. 2d. Chronologia	103
IV. 3. Kafle formowane w matrycach	104
IV. 3a. Morfologia i cechy metryczne	104
IV. 3b. Masa ceramiczna, formowanie i wypal	114
IV. 3c. Dekoracja	123
IV. 3d. Chronologia	124

V. Analiza ikonograficzna i próba rekonstrukcji przedstawień na kaflach renesansowych	127
V. 1. Motywy mitologiczne	128
V. 2. Seria <i>Dwunastu Bohaterów i Dwunastu Tyranów</i>	132
V. 3. Seria tzw. „kafla reformacyjnych”	138
V. 4. Serie z Ewangelistami i Apostołami	141
V. 5. Seria ilustrująca uczynki miłosierne co do ciała	143
V. 6. Inne pojedyncze kafle o tematyce biblijnej	145
V. 7. Seria sygnowana nazwiskiem HANS BERMAN	149
V. 8. Motywy alegoryczne	162
V. 8a. Seria kolońska – <i>Siedem Sztuk Wyzwolonych</i> wg grafik Hansa Sebaldy Behama	163
V. 8b. Seria <i>Siedem Sztuk Wyzwolonych</i> wg grafik Georga Pencza	165
V. 8c. Pozostałe serie <i>Siedem Sztuk Wyzwolonych</i>	167
V. 8d. Seria Cnoty wg grafik Antona Eisenhoita	169
V. 8e. Seria Pięć Zmysłów wg grafik Georga Pencza	170
V. 8f. Pozostałe serie <i>Pięć Zmysłów</i>	172
V. 9. Przedstawienia portretowe	178
V. 9a. Serie kwadratowych kafla z portretami w medalionach	178
V. 9b. Seria I z portretami książąt saskich i wizerunkiem <i>Salvatora Mundi</i>	184
V. 9c. Seria z portretami książąt meklemburskich	189
V. 9d. Seria II z portretami książąt saskich	192
V. 9e. Seria III z portretami książąt saskich	195
V. 9f. Serie z portretami książąt pomorskich	200
V. 9g. Seria z portretami nieznanymi władców	204
V. 9h. Pozostałe portrety władców	206
V. 10. Seria z wizerunkami oficerów i żołnierzy gwardii przybocznej cesarza Rudolfa II	210
V. 11. Seria z wizerunkami żołnierzy sygnowana <i>MW 1611</i>	210
V. 12. Pozostałe wybrane przedstawienia na kaflach wypełniających	213
V. 13. Motywy dekoracyjne na kaflach fryzowych i gzymsowych	219
V. 14. Motywy dekoracyjne na kaflach wieńczących	229
V. 15. Motywy dekoracyjne na listwach i nasadnikach	235
VI. Renesansowe kafle zachodniopomorskie – fragment większej całości?.....	241
Spis ilustracji	247
Spis tabel	257
Bibliografia	259
Zusammenfassung	307
Summary	321